โดย สำนักประชาสัมพันธ์
แปลโดย สำนักภาษาต่างประเทศ
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

Written by Bureau of Public Relations
Translated by Bureau of Foreign Languages

การเตรียมความพร้อมและการบูรณาการกฎหมาย ด้านการคุ้มครองผู้บริโภคตามมาตรฐานอาเซียน

The Preparation and Integration of Consumer Protection Laws According to ASEAN Standards

เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเรียบร้อยแล้ว การเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานฝีมือภายในอาเซียนเกิดขึ้นอย่างเสรี ในขณะที่กระบวนการคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศไทยยังไม่เกิดการบูรณาการเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ส่งผลให้เกิดการเอาเปรียบผู้บริโภค มีการกระทำผิดกฎหมายใช้ช่องว่างทางกฎหมายเอาเปรียบ

On 31st December 2015, Thailand has already entered the ASEAN Economic Community (AEC). The movement of products, services, investments, capital and skilled labour in ASEAN started to be free while the consumer protection process in Thailand is still not integrated for supporting the ASEAN Community. As a result, consumers have been exploited. Some manufacturers violated the laws and exploited some loopholes in the laws to take advantage of consumers in various forms. In addition, there are many public agencies controlling and supervising consumer protection laws. Each agency adheres to the laws falling under its own responsibility, so the management still lacks inclusiveness and unity. Therefore, responsible agencies should jointly integrate consumer protection laws to meet ASEAN standards and to enhance more efficient, more convenient and faster implementation.

ผู้บริโภคในรูปแบบต่าง ๆ ประกอบกับหน่วยงานภาครัฐที่ควบคุมดูแลกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคมีหลายหน่วยงาน ซึ่งแต่ละหน่วยงานต่างยึดถือกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน ทำให้การบริหารจัดการยังไม่ครอบคลุมและไม่เป็นเอกภาพ ดังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องร่วมกันบูรณาการกฎหมายด้านการคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้มาตรฐานอาเซียน เพื่อให้การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องเกิดประสิทธิภาพ สะดวก และรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น การรับฟังข้อมูล รายละเอียด และร่วมกันระดมความคิดเห็น เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นไปตามมาตรฐานอาเซียน สามารถแก้ไขปัญหาความล่าช้าในการดำเนินการ และส่งเสริมประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจถึงสิทธิและการใช้สิทธิในฐานะผู้บริโภค จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการคุ้มครองผู้บริโภคที่จะบูรณาการร่วมกันเพื่อสร้างความเป็นเอกภาพและความเชื่อมั่นจากสังคม

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ คณะกรรมาธิการการกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงได้จัดเสวนา เรื่อง **“การเตรียมความพร้อมและการบูรณาการกฎหมายด้านการคุ้มครองผู้บริโภคตามมาตรฐานอาเซียน”** ขึ้น ในวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๙ ณ ห้องรับรอง ๑-๒ อาคารรัฐสภา ๒ กรุงเทพฯ เพื่อรับฟังข้อมูล และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการบูรณาการกฎหมายด้านการคุ้มครองผู้บริโภคให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามมาตรฐานอาเซียน และเตรียมความพร้อมด้านการคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมี **พลเรือเอก ศิษฐวัชร วงษ์สุวรรณ** ประธานคณะกรรมาธิการ กล่าวเปิดการเสวนา **นายสุชาติ ปลื้มอารมณ์** อนุกรรมาธิการ กล่าวรายงาน และ **พันตำรวจโท พงษ์ชัย วราชิต** รองประธานคณะกรรมาธิการ เป็นผู้ดำเนินการเสวนา โดยมีผู้เข้าร่วมเสวนาจากผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๐๐ คน อาทิ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุข ธนาคารแห่งประเทศไทย กรมศุลกากร กรมการแพทย์ กรมอาเซียน สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สำนักงานอัยการสูงสุด และกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค โดยมีรายละเอียดการเสวนา ดังนี้

พันตำรวจโท พงษ์ชัย วราชิต รองประธานคณะกรรมาธิการ ได้ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประเด็นสำคัญในการเสวนาครั้งนี้ว่า **“เราจะทำอย่างไรให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของอาเซียน**

To listen to the information and to brainstorm the opinions for the efficient implementation of consumer protection according to ASEAN standards help solve the delay in the implementation. Moreover, these processes will support the public relations to encourage the people to gain more knowledge and understanding of their rights and the exercise of their rights as consumers. Therefore, agencies responsible for consumer protection must jointly integrate to build unity and confidence in the society.

In this regard, the Committee on Laws, Justice Procedure and Police Affairs, the National Legislative Assembly, organized a dialogue discussion on **“The Preparation and Integration of Consumer Protection Laws According to ASEAN Standards”** on 6th January 2016 at Reception Room 1-2, Parliament Building 2, Bangkok, for listening to the information and exchanging opinions with related government agencies. The objectives were to develop guidelines for the integration of consumer protection laws to make the laws more efficient and be in line with ASEAN standards as well as to prepare the readiness of consumer protection for the ASEAN Community. On this occasion, **Adm. Sithawat Wongsuwan**, Chairman of the Committee addressed the opening remarks. **Mr. Suchat Pluem-Arom**, Member of a Sub-Committee reported on the dialogue discussion. **Pol. Lt. Col. Phongchai Warachit,** Vice-Chairman of the Committee was a moderator. There were 100 participants from the representatives of related agencies such as the Office of the Consumer Protection Board, the Ministry of Foreign Affairs, the Ministry of Public Health, the Bank of Thailand, the Customs Department, the Department of Medical Services, the Department of ASEAN Affairs, the Food and Drug Administration, the Federation of Thai Industries, the Office of the Attorney General, the Consumer Protection Police Division. The details of the dialogue discussion are as follows.

Pol. Lt. Col. Phongchai Warachit, Vice-Chairman of the Committee gave opinions which are important

ที่มีความสะดวก สร้างบริการที่ประทับใจ" กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคและการบูรณาการกฎหมายจึงเป็นหัวใจสำคัญ เพราะหากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถสร้างความพร้อมเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางอาเซียนได้ ประเทศไทยก็จะได้รับประโยชน์อย่างมหาศาล แต่ทั้งนี้ จะต้องตระหนักถึงข้อดีและข้อเสียที่เกิดขึ้นจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนไว้ด้วย

เนื่องจากประสบการณ์ ๓ ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้เปิดโอกาสให้กลุ่มประเทศได้ทำการค้าเสรีและการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจรวมถึงสิทธิประโยชน์ทางการค้าการลงทุน ปรากฏว่าสร้างผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างมาก โดยเฉพาะด้านการเกษตรและปัญหายาเสพติดข้ามชาติ และประการสำคัญ คือ วันนี้ประเทศไทยได้ยกเว้นภาษีบางรายการไปแล้ว และอีก ๓ ปีข้างหน้าจะถือได้ว่าปลอดภาษี ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันบูรณาการกฎหมายให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

จากนั้น เป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมเสวนาในประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ดังนี้

• **คณะกรรมการอาเซียนด้านการคุ้มครองผู้บริโภค หรือ ASEAN Committee on Consumer Protection (ACCP)** จัดตั้งขึ้นภายใต้กฎบัตรอาเซียน มีภารกิจในการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติเพื่อขับเคลื่อนงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศสมาชิกอาเซียนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีการจัดประชุม ๒ ครั้ง/ปี ซึ่งประเทศไทยมีสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) เป็นผู้แทนเข้าร่วมประชุม และครั้งที่ผ่านมาที่ประชุมได้กล่าวถึงประเด็นสำคัญ ๔ เรื่อง คือ ๑) การเตรียมความพร้อม ๒) การบูรณาการ ๓) กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค และ ๔) มาตรฐานอาเซียน ซึ่งให้ความสำคัญกับด้านกฎหมาย โดยอยากให้ประเทศสมาชิกมีกฎหมายด้านการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเรื่องของมาตรฐานอาเซียนด้านการคุ้มครองผู้บริโภคที่ได้กำหนดให้มีแผนงานและตัวชี้วัดความสำเร็จ จำนวน ๗ แผนงาน ประกอบด้วย ๑) มีเว็บไซต์กลางคุ้มครองผู้บริโภคในระดับอาเซียน ๒) จัดทำบทความกลางเกี่ยวกับนโยบายด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ๓) จัดทำกรณีศึกษา ๔ เรื่อง โดยยกตัวอย่างเรื่องที่น่าสนใจของ ๑๐ ประเทศ ๔) การสร้างรูปแบบความตระหนักรู้ของผู้บริโภค ๕) สร้างกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ๖) สร้างสมรรถนะทางวิชาการ และ ๗) การจัดประชุมสัมมนาอาเซียน โดยทั้ง ๗ แผนงานได้ดำเนินการสำเร็จเรียบร้อยแล้ว

• **เรื่องการบริการทางการแพทย์** ในปัจจุบันแพทย์และพยาบาลที่ประกอบวิชาชีพกับคนไข้ไม่ถือเป็นการซื้อขายสินค้าหรือบริการ แต่กฎหมายได้ให้คำจำกัดความว่าเป็นการ

issues in this dialogue discussion, **"What we should do to make Thailand become a center of ASEAN, having the facilitation and providing impressive services."** Consumer protection laws and legal integration are the heart of the matter. If all related agencies can prepare the readiness to make Thailand become the center of ASEAN, Thailand will gain tremendous benefits. However, Thailand must be aware of the strengths and weaknesses arising from the ASEAN Community. Throughout the past 3 years, Thailand has provided the opportunity to ASEAN countries for a free trade and the business facilitation including trade and investment preferences. This implementation causes great impacts towards Thailand, particularly the agriculture and transnational drug problems. More importantly, Thailand has already exempted tariff on some items. In the next 3 years, all items will be tax free. Hence, related agencies should jointly integrate laws to cover all areas and be efficient for supporting the change which will occur in the future.

Then, participants expressed their opinions in various interesting issues.

1. ASEAN Committee on Consumer Protection (ACCP) was established under ASEAN Charter. The missions of ACCP are determining policies and practices for driving the consumer protection of ASEAN member countries into the same direction by having a meeting twice a year. The Office of the Consumer Protection Board (OCPB) is a representative of Thailand to participate in the meeting. The last meeting mentioned 4 important issues: 1) the readiness preparation, 2) the integration, 3) consumer protection laws and 4) ASEAN standards. The meeting gave priority to laws and demanded member countries to have consumer protection laws in the same direction. The ASEAN standards in consumer protection, plans and Key Performance Indicator were divided into 7 plans consisting of 1) the provision of a website for consumer protection in ASEAN level, 2) the issuance of articles about consumer protection, 3) the organizing of 4 case studies by giving examples of interesting matters in 10

ซื้อขายบริการหรือมาตรฐานการบริการที่เป็นการผลิต จึงทำให้ภาระทั้งหลายเกิดขึ้นกับผู้ประกอบวิชาชีพ เนื่องจากไม่อาจรู้ได้ว่า การให้บริการแก่ผู้ป่วยที่ทำด้วยมาตรฐานสูงสุดหรือดีสุดแล้ว ผลลัพธ์จะเป็นอย่างไร เพราะไม่ใช่เรื่องของการผลิต แต่กฎหมายได้ตีความเป็นแบบนั้น ซึ่งกระทบต่อขวัญและกำลังใจของผู้ประกอบวิชาชีพเป็นอย่างมาก ดังนั้น เมื่อมีการแก้ไขกฎหมายด้านการคุ้มครองผู้บริโภค จึงอยากให้ช่วยพิจารณาในเรื่องดังกล่าว

• **เรื่องธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง** ซึ่งเป็นปัญหาอย่างมากต่อการปฏิบัติหน้าที่กองบังคับการปราบปรามคุ้มครองผู้บริโภค (ปคบ.) ตลอดระยะเวลากว่า ๗ ปี เนื่องจากกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันโดยเฉพาะพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่กำหนดให้ผู้ที่จะประกอบธุรกิจขายตรงหรือตลาดแบบตรง จะต้องจดแจ้งต่อนายทะเบียน มีระยะเวลาดำเนินการตามระเบียบและขั้นตอน ซึ่งใช้ระยะเวลายาวนานมาก ทำให้มีผู้ฝ่าฝืนกฎหมายกว่า ๕ ล้านราย ดังนั้น สภาพการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวไม่มีการบังคับใช้อย่างจริงจัง

จากการเสวนาและร่วมกันแสดงความคิดเห็นครั้งนี้ คณะกรรมาธิการการกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ จะรวบรวมความคิดเห็นที่ได้รับทั้งหมดมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้เกิดแนวทางการบูรณาการด้านกฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภคตามมาตรฐานอาเซียน โดยไม่ขัดกับกฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ขอให้ทุกหน่วยงานไปปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในความรับผิดชอบ ให้เกิดการบูรณาการในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องตามมาตรฐานอาเซียนต่อไป ■

countries, 4) the building of consumer awareness, 5) The enactment of consumer protection laws, 6) The enhancement of academic competence and 7) the organizing of meetings and seminars in ASEAN. All 7 plans were already implemented.

2. Medical Services: At present, the treatment of physicians and nurses to patients are not considered to be the trade of products and services. However, laws still provide a definition of treatment as a trade of services or service standards like the production. This is a burden to health professionals because it is hard to determine the outcome, even though they will provide services with the highest and best standards. Moreover, the treatment is not the matter of production. This legal definition affects the morale and spirit of professionals. In the amendment of consumer protection laws, this mentioned definition should be considered.

3. Direct Selling Business and Direct Marketing have caused a lot of problems to the performance of duties in the Consumer Protection Police Division (CPPD) for 7 years. Law enforcement, At present, especially Direct Selling and Direct Marketing Act B.E. 2545 (2002) stipulates that any person who wishes to operate the direct selling business and direct marketing shall apply for registration with the registrar. The period of implementation in accordance with rules and procedure takes a long time causing over 5 million people violating the law. Therefore, such laws are not seriously enforced.

According to the dialogue discussion and the expression of opinions at this time, The Committee on Laws, Justice Procedure and Police Affairs will gather all viewpoints to analyze and synthesize to bring about the guidelines of integrating consumer protection laws according to ASEAN standards which do not contradict laws of related agencies. The Committee requests all agencies to amend responsible laws for supporting the legal integration in the same direction and conforming to ASEAN standards. ■